Stiftelsen Kulturmiljövård

PM

Arkeologisk utredning

Horrsta 4:36
Västerlövsta socken
Heby kommun
Uppsala län
Uppland

KM21152
Länsstyrelsen dnr: 431-56164-2021
Kulturmiljöregistret uppdragsnr: 202101254

Av Maud Emanuelsson

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har utfört en arkeologisk utredning inom fastighet Horrsta 4:36 i Heby tätort och kommun. Anledningen var att kommunen arbetar med en detaljplan för bostäder inom det aktuella området. Länsstyrelsen i Uppsala län bedömde att det fanns förutsättningar att ej kända fornlämningar inom området skulle kunna komma att beröras. Utredningen bestod av kart- och arkivstudier, fältinventering samt sökschaktning med grävmaskin.

Syftet med utredningen var att ta reda på om fornlämningar berördes av det planerade arbetsföretaget. Utredningen skulle också preliminärt avgränsa nyupptäckta fornlämningar inom det 27 000 m² stora utredningsområdet.

Utredningsområdet består av gräsbevuxen före detta åkermark som idag utgör en öppen yta mellan riksväg 72, idrottsanläggningar och villaområde. Höjden över havet varierar mellan 50-55 meter. Topografiskt består den västra halvan en plan yta mellan 53-55 meter över havet och den östra halvan av en mer markant sluttning.

Vid fältinventeringen pekades den västra plana ytan ut som ett möjligt boplatsläge för främst en järnåldersboplats.

Sökschakt grävdes skiktvis ned till anläggningsnivå eller undergrund. Längden var omkring 12 meter och bredden en till två skopbredder (1,5-3,0 meter). Schaktdjup var omkring 0,35-0,45 meter. Undergrunden bestod främst av postglacial lera med viss förekomst av glacial lera längst i väster. Schakt och diken har dokumenterats med inmätning med RTK-GPS. Arbetets fortskridande har dokumenterats med digitala fotografier.

Utredningsområdet har ingått i Prästgårdens ägor från åtminstone slutet av 1700-talet. Markutnyttjandet inom utredningsområdet har varit den samma sedan slutet av 1700-talet. På en geometrisk avmätning från 1796 ses ett flertal åkertegar med diken emellan. Även på laga skifteskartan från 1850 och häradskartan från 1905-11 ses åkermark. Enligt SGU:s strandnivåkartor har utredningsområdet legat under vatten fram till för cirka 7000 år sedan, vilket möjliggör bosättning från slutet av mesolitikum. Platsen utgjorde då en inre del

av en smal havsvik. Havsviken verkar ha snörpts av för omkring 6000 år sedan och bildat ett vattendrag (Örsundaån).

Inget av antikvariskt intresse framkom i sökschakten.

Geometrisk avmätning 1796. Skala 1:5000.

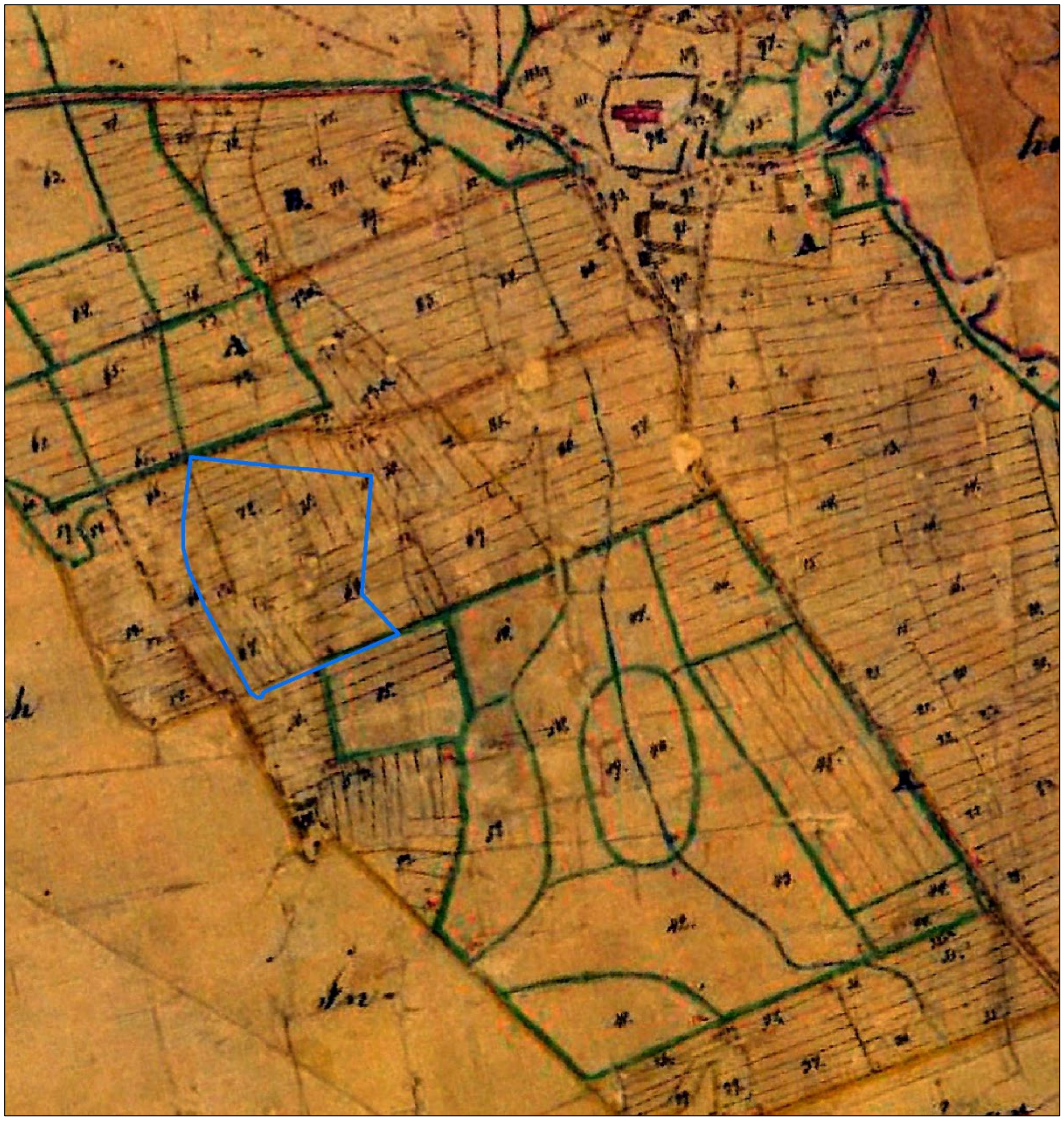

Laga skifteskarta 1850. Skala 1:5000.

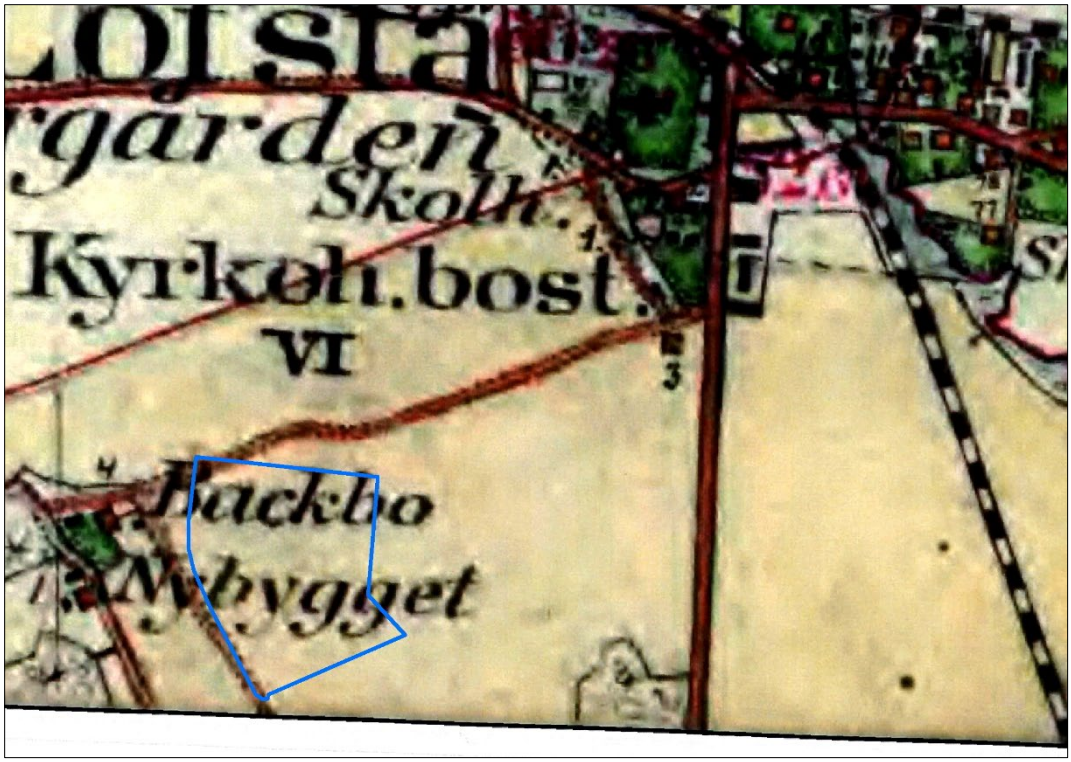

Häradskartan 1905-11. Skala 1:5000.

SGU:s strandnivåkarta för 6000-500 år sedan. Skala 1:10 000.

Från norr.

Från sydväst.

Schaktplan

Lst dnr 431-5616-2021

KM21152
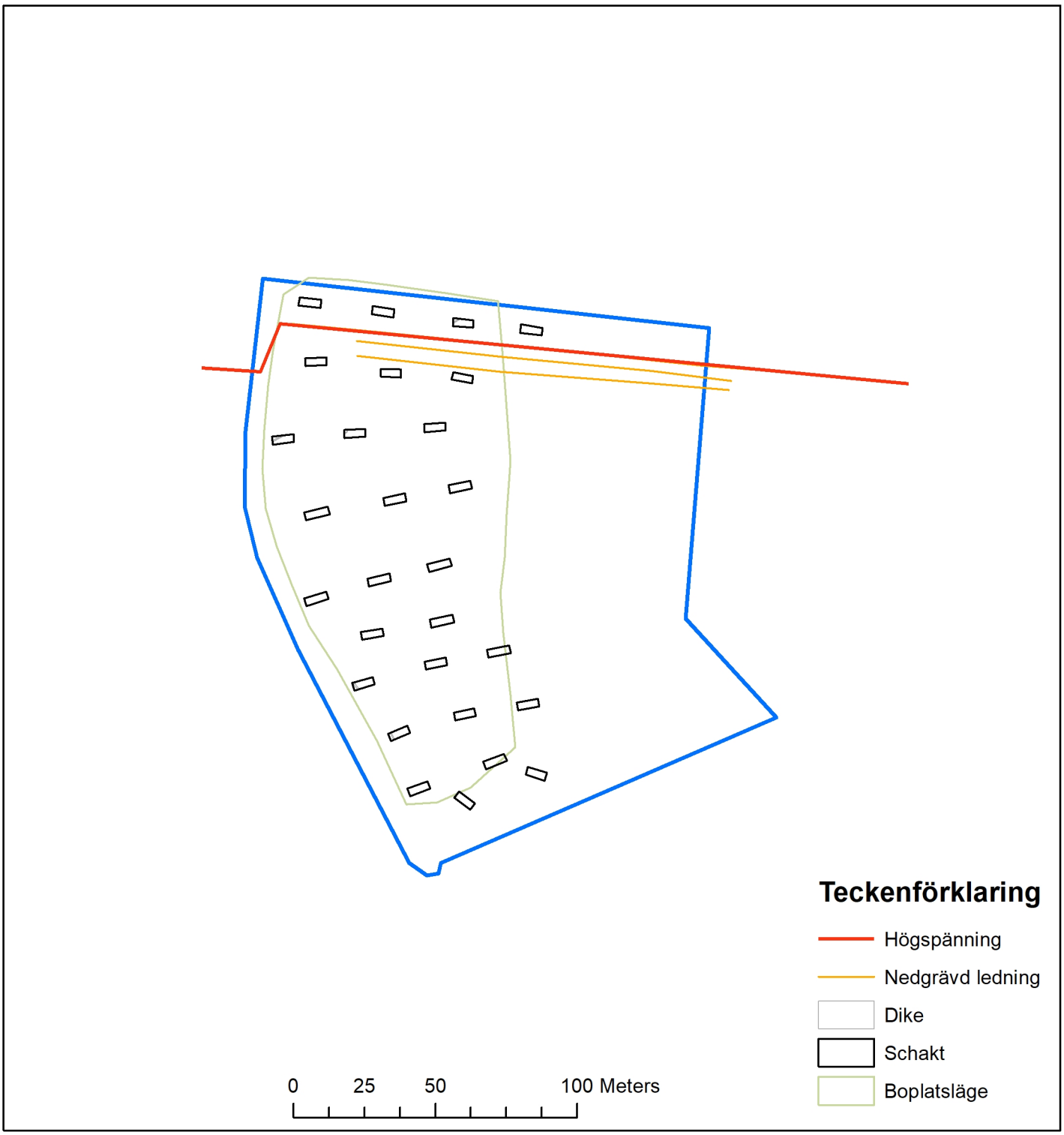
Skala 1:2 000